

SENSE

el rellotge

Revista de l'associació cultural El barranc, de Paiporta

Nº 9 Hivern 2013

ES FA SABER A PAIPORTA...

La informació propera, des de les campanes al twitter

Entrevista a
BEA JIMÉNEZ,
periodisme en vena

FOTOGRAFIA DE LA PORTADA ELISEU M. ROIG

HORITZONTAL O VERTICAL?

Sol dir-se que la informació és poder, que saber més coses que una altra persona dóna un cert avantatge a l'hora de prendre decisions i que, per tant, qui controla la informació condiciona l'actuació de la resta.

El control i la transmissió d'informació han sigut fonamentals des de l'època prehistòrica fins a l'actualitat. La informació sobre la caça o les accions guerreres d'un altre grup en l'època de les caveres en podrien ser bons exemples. O la carrera de Filípides des de Marató a Atenes amb la notícia de la victòria sobre els perses. No debades tots els grans imperis han comptat amb una bona xarxa d'emissaris i d'espies que portaven notícies de la perifèria i de l'exterior al centre, i després a l'inrevés. El poder sempre ha necessitat informació de primera mà, tant per a saber com actuar com per a presentar els fets de la manera que li foren més favorables.

Si abandonem la cúpula per tornar a la base comprovarem que en tots els temps la gent ha tingut la necessitat de saber què passava. Què li passava a la veïna, qui havia tingut un accident, qui s'havia mort o com anava la guerra. Durant segles la major part d'aquestes notícies solien difondre's boca a boca: *saps què ha passat? m'han dit que; no li ho contes a ningú però a...* Només els poderosos informaven el poble quan els interessava amb edictes i bans. La figura del pregoner no fa tants anys que va deixar de ser habitual i encara es manté al poble, bé que armat amb vehicle i megafonia, per a informar de decessos i notícies semblants.

En l'època medieval, en ciutats com València es col·locaven escrits en llocs públics per informar, per exemple de reptes, greuges i desafiaments. Sabem que Joan Martorell, l'autor del Tirant lo Blanc, va fer servir el sistema en diverses ocasions. Va ser famosa en la Roma renaixentista una estàtua, anome-

nada Pasquino, on la gent penjava sàtires contra el govern.

Per altra part, la propagació de rumors falsos per a aconseguir una reacció popular contra algú o alguna cosa han estat pràctiques generalitzades del poder, tant civil com religiós, des de temps immemorials fins ara. Era la manera més barroera, i alhora molt eficaç, de manipular la informació en benefici propi.

I arribem a finals del segle XVIII, quan s'estableix la situació que ha estat vigent fins fa quatre dies. Uns mitjans de comunicació (primer diaris, després ràdio i més tard televisió) en poder de les elits governants que decideixen què és i què no és notícia i com enfocar-la, i que es transmet verticalment, des de dalt fins a la base. Cal dir que aquests mitjans escrits es transmetien de manera oral al poble, analfabet majoritàriament. Per altra banda des del segle XIX hi ha intents, sobretot des de sectors liberals, de presentar una alternativa a l'oligopoli informatiu existent. Però no deixaven de ser intents igualment verticals.

Serà des d'organitzacions obreres i anarquistes, a finals del XIX, que s'intentarà una transmissió horitzontal de la informació, des de la pròpia base i contra les informacions oficials. Aquest és l'esquema que ha anat reproduint-se, amb totes les variacions que es vulga, en el segle XX. Menció a banda mereixen, per una part l'eclosió ocorreguda durant la Guerra Civil amb tot tipus de publicacions, missatges radiofònics, cartells, etc. i per una altra l'obra de Goebbels, que va portar fins a l'extrem el control i la manipulació de la informació.

VAILET

Instal·ladors autoritzats per la Conselleria d'Indústria

Financiació a mida

www.vaillet.net

CLIMATITZACIÓ
Aire Condicionat
Calefacció

PISCINES
Renovació i impermeabilització de piscines. Reparació de fugues d'aigua.
Sistemes de filtració compactes
Climatització de piscines
Cloració Salina

TRACTAMENTS D'AIGUA
Osmosi inversa.
Descalcificadors.

Nova web especialitzada en piscines www.piscinasvaillet.com

Segueix-nos també en [vaillet.climatització](https://www.facebook.com/vaillet.climatització) i [@vaillet_net](https://twitter.com/vaillet_net)

DESCOMPTES ESPECIALS per a SOCIS d'El Barranc

La famosa frase *una mentida repetida cent vegades esdevé veritat* resumeix a la perfecció les pretensions d'aquell individu i de tots aquells, no precisament escassos, que han pretés imitar-lo posteriorment. Deixe a l'intel·ligent lector que faça les semblances adients, per exemple, en la política valenciana.

A finals del segle XX, amb la irrupció de la informàtica i d'internet el paradigma establert des de fa segles pareix que comença a trontollar. La possibilitat d'accedir a mitjans via internet comença a trencar l'oligopoli existent. Per primera vegada ja no era necessari editar una publicació, amb la despesa corresponent i la difícil distribució fora de la localitat d'origen (o sintonitzar amb dificultats i interferències una emissora de ràdio, habitualment il·legal). Ni tan sols era necessari l'esforç d'anar al quiosc i adquirir el mitjà en paper. Des de casa es podia llegir què deia aquella publicació catalana, aquell diari basc, o escoltar una emissora de ràdio argentina.

El següent pas es va recórrer gràcies a la telefonia mòbil. Els

“ Qui controla la informació condiona l'actuació de la resta. ”

missatges, aquells textos que tant costaven d'escriure al principi i que tenien un caràcter clarament privat, van demostrar que eren una arma poderosíssima per a la mobilització social. El famós *pásalo* en els dies posteriors als atemptats de l'11 de març de 2004 va canviar, potser, els resultats de les eleccions del dia 14. Cal remarcar que, sense la política informativa del govern Aznar sobre els atemptats, que amablement podem qualificar de falsa, manipuladora i barroera, la mobilització social no haguera tingut possiblement la intensitat que va assolir.

L'últim pas, de moment, l'estan portant a terme les xarxes socials com ara Twiter, Facebook, Linkedin, etc. Amb uns orígens clarament xafarders (Facebook es creà com a venjança del fundador cap a una nòvia que l'havia deixat), on la gent es contava què havia fet el cap de setmana i penjava fotos, es passa amb certa rapidesa a constituir-se en un mitjà social on la gent informa i s'informa, transmet notícies i les comenta.

Feed-back en estat pur. La utopia de la transmissió horitzontal de la informació sembla possible.

Llevat del cas de la policia que, per la seua funció ha d'estar al dia en àmbits com aquest, el poder (i la major part de la classe política que l'obeeix dòcilment) comença a adonar-se que ja no poden controlar tota la informació com abans, quan n'hi havia prou amb la televisió i la ràdio per a manipular la població. Exemples com la convocatòria inicial del 15-M són paradigmàtics. Si a això afegim l'aparició de mòbils amb connexió a internet i les tauletes comprendrem que estem davant d'un fenomen de difícil aturador. Ja no s'interposa ningú entre l'emissor i el receptor, la informació (creïble o no, eixe és un altre debat) flueix sense mitjancers i tothom pot informar en directe des d'on s'està produint la notícia, amb una piulada a Twiter, per exemple. El poder contempla, una mica poregós, com ja no controla tant què opinen i què saben els ciutadans perquè aquests poden informar-se fora dels mitjans oficials i tradicionals.

Com deia una coneguda sarsuela, les ciències avancen una barbaritat, i en l'àmbit dels mitjans de comunicació els avanços són constants. ¿Es consolidarà la transmissió horitzontal que tot just ha començat? Hi haurà contraatacs del poder per a tallar les ales a aquests nous mitjans? Serem participants d'aquest canvi de paradigma?

De moment l'únic fet clar és que estem davant d'una evolució inesperada de la transmissió d'informació. I que podria convertir-se en una autèntica revolució.

JOSEP FUSTER

Editorial

Ni la Grossa, ni la Mitjana, ni el Ravajolet (les campanes del poble) avisen ni fan crides amb les seqüències rítmiques i tonals que els nostres iaies reconeixien. L'agutzil no es passeja amb una trompeta pregonant la informació que tots havíem de saber. Però informats i desinformats estem ara, igual que abans. Ha canviat, com la societat, la rapidesa i la immediatesa de la informació.

Aquesta revista que tens a les mans fa un recorregut per algunes formes tradicionals i modernes de la transmissió de la informació local. Josep Fuster fa una reflexió sobre la importància per al poder del control informatiu al llarg de la història. Eliseu Martínez Roig, un campaner de luxe amb qui compta Paiporta, rescata l'oblidat llenguatge de les campanes, igual que descriu la mitja dotzena de campanes del poble i fa una crida a la recuperació del patrimoni immaterial local dels tocs tradicionals. Al seu torn,

amb l'esperit d'una rabiosa actualitat, la periodista Bea Jiménez defensa en una entrevista ben sucosa el paper del periodisme local, alhora que destaca la importància comunicadora de les anomenades xarxes socials. Finalment, al número 9 de *Sense el rellotge*, seguiràs trobant algunes seccions ja consolidades: la fitxa botànica, dedicada ara a la planteta del *ravanell*; la crònica d'activitats, amb un record de la magnífica mostra del pintor Messa, que vam exposar al museu de la Rajoleria; i un avanç de les activitats programades per l'associació El Barranc fins a l'entrada de l'estiu.

Enhorabona a tots.

FE D'ERRADES: En l'editorial del número anterior es parlava del Clot de Sensi i del de les Senyoretetes. Doncs bé, alguns informants ens han fet saber que la ubicació del Clot de Sensi era més propera i que el clot "de les Senyoretetes" era més aviat conegut com a clot "de les Xiques".

ELS TOCS DE CAMPANES: LA MÚSICA COL·LECTIVA DEL POBLE

UNA RESTAURACIÓ NECESSÀRIA

En 2012 hem assistit a la baixada de les cinc campanes existents del campanar de l'església de Sant Jordi. Aquesta intervenció i la seua restauració era necessària a efectes tècnics i tradicionals. Les campanes presentaven una instal·lació precària que inclús va provocar que una d'elles, la Mitjana, es badara. La importància de preservar este patrimoni radica en el fet que les campanes són l'única veu del passat que perviu, ja que mai es desafinen si no es trenquen i també que han sigut un dels més importants sistemes de comunicació col·lectiu del nostre poble. És a dir, que a Paiporta puguem escoltar la mateixa música de campanes que al segle XVII és tot un privilegi. Però també hem de ser capaços de conservar-lo, per això és important este tipus d'actuacions sobre el patrimoni.

Començarem descrivint el patrimoni material, la torre i les campanes, que conformen eixa part del paisatge sonor del nostre poble.

LES NOSTRES CAMPANES

Les campanes que tenim hui en dia no són les úniques que han penjat de la nostra torre. Ni esta torre que tenim hui és la primera que va tindre l'església. Va existir-ne una altra,

molt més alta, que va ser destruïda per culpa d'un llamp. Al reconstruir-la es va deixar a l'altura que hui la coneixem.

Tampoc esta església és la primera que va haver-hi a Paiporta. Aquella primera església, situada en l'actual casa abadia, comptava ja amb campanes. Almenys una d'estes campanes es va portar a la nova torre, la de l'actual església de Sant Jordi, un temple molt més gran. En 1768 es van fondre tres campanes noves per al nou campanar. Les va fondre un conegut fonedor en terres valencianes, a qui deien *Lleonart*. Estes campanes van ser destruïdes durant el període de la Guerra Civil. Altres dos o tres van ser les substituïdes després de la Guerra, però se'n varen fondre unes de noves pels germans Roses, de Silla, els quals, junt amb altres fonedors, van repoblar els campanars de campanes, després de la Guerra.

Estes campanes, de menor a major, tenen per nom:

- Crist del Consol (la Xicoteta)
- Santa Maria (la Mitjana), que va ser la que es va badar i que serà substituïda per una nova, que en conservarà el nom.
- Sant Jordi (la Grossa)

En 1958 s'hi incorpora una altra campana, costejada per subscripció popular, per al toc exclusiu de les hores. Esta campana s'anomena Santíssima Trinitat.

I ens falta la peça més xicoteta però la més important de totes. La campana que ha sobreviscut des que va ser fosa en 1662 per a la primera església de Paiporta. És coneguda com "el Ravajolet"; està dedicada també a Sant Jordi (*Sancte Georgi*) i és un dels objectes més antics que es conserven a Paiporta.

Així doncs ja coneixem les cinc campanes que pengen de la torre. "El Ravajolet, Santíssima Trinitat, Crist del Consol, Santa Maria i Sant Jordi. A part d'estes, a Paiporta també comptem amb altres campanes repartides entre l'església de Sant Ramon (tres: Sant Ramon, Maria

• El "Ravajolet"; la campana de Sant Jordi és un dels objectes més antics que es conserven a Paiporta

del Carme i Sant Antoni), l'església de la Inmaculada (anomenada Inmaculada) i el col·legi pròxim de la Inmaculada (una campana conventual xicoteta).

EL LENGUATGE DE LES CAMPANES, L'ALTRE PATRIMONI

Els tocs de campanes no són només mecanismes d'avís ni de crides, sinó música que acompanya, ja que estem utilitzant instruments musicals al servici dels veïns i veïnes. És la veu de la comunitat. La comunitat de paiportins i paiportines comparteix aquests instruments musicals que emeten missatges i expressen sentiments comuns, col·lectius. Un sistema de comunicació, amb un codi local i propi que crea un paisatge sonor que abraça al poble, i que, sobretot, genera esperit de comunitat.

Eixa comunicació local i comunitària és un element que caracteritza Paiporta i que la defineix. Durant moltes generacions del passat els tocs de campanes es coneixien, es valoraven i sobretot s'utilitzaven.

El llenguatge de les campanes conforma el tercer aspecte patrimonial, l'immaterial, junt amb els elements patrimonials abans comentats, la torre i les campanes. Els sons, els missatges, els tocs propis són tan importants com les peces materials. Inclús més. Per exemple, el pas del temps era marcat pels tocs de campanes. És a dir, que la vida dels habitants de Paiporta es regulava pels distints tocs del dia. Així doncs, el dia començava amb el toc de l'alba; el temps del dinar era marcat per l'àngelus i a poqueta nit el toc d'ànimes ens donava el pas al temps del descans.

“Que a Paiporta puguem escoltar la mateixa música de campanes que al segle XVII és tot un privilegi.”

Quan varen aparèixer les primeres maquinàries de rellotgeria, les jornades, els temps d'activitat, de treball i de descans es van regularitzar amb el toc de les hores, de dia i de nit. La nostra maquinària del segle XIX, de propietat municipal, va ser desmuntada i emmagatzemada, sense que es conega la seua ubicació a hores d'ara. I amb este trist fet passarem ara a parlar de la destrucció d'este patrimoni immaterial, de per què no és conegut ara.

LA “MODERNITAT” DE LES MECANITZACIONS

Diverses són les causes de la pèrdua de campanes i dels seus tocs. Entre elles, els conflictes bèl·lics, com ja hem comentat. Però ens centrarem en una altra de les raons més significatives de la pèrdua del patrimoni campaner: les desastroses mecanitzacions dels anys cinquanta, seixanta, setanta...

Gràcies al mal entès sentit de “modernitat” que sempre ha caracteritzat la gent valenciana es va procedir a l'electrificació del conjunt de campanes. Era molt més “modern” que les campanes tocaren soles. No és que faltaren els campaners, sinó que era més coincident amb eixa falsa modernitat i progrés. Moltes vegades els campaners arribaven a les

- Compareu les truges de metall (la de la Mitjana encara per restaurar) i de fusta (la de la Xicoteta restaurada ja).

seues torres i es trobaven que ja no eren necessaris perquè havien sigut substituïts per motors. Va ser llavors quan les campanes van perdre el seu llenguatge ja que simplement donaven voltes a la mateixa velocitat, accionades per un motor continu, com el d'una rentadora.

Va desaparèixer per complet la creativitat i personalitat que els campaners imprimien als tocs locals i la varietat de tocs singulars per cada funció comunicativa. El sentit de comunitat d'eixos missatges es va transformar en una consecució repetida de sons que no expressaven res. En tots els pobles i ciutats s'escoltava el mateix.

A més de la pèrdua de tocs i del contacte humà amb les campanes i la seua implicació en la creació de missatges, les noves instal·lacions de toc automàtic, danyaven seriósament les campanes i les torres, ja que les instal·lacions tradicionals amb contrapesos de fusta (les truges) varen ser

● Campaner al Micalet.
Fotografies de l'autor.

Per a qui no ho sàpiga, hi ha dos formes de fer sonar les campanes, una és el repic (moure els batalls) i una altra és el volteig (moure les campanes fent-les donar voltes completes). Doncs bé, en la regió valenciana, els volteigs de totes les campanes, es reserven per a les grans solemnitats, ja siga Nadal, Pasqua, el Corpus, el patró del poble i dos o tres més, en els quals la campana gran o "grossa" era inclosa. De fet es guardava el seu volteig per a marcar la diferència de solemnitat d'estes grans celebracions. Molta gent esperava amb ganes el dia de la festa per a escoltar voltejar la seua campana grossa.

L'orde dels voltejos segueix un esquema general en tot el territori valencià: Comença a voltejar la més xicoteta, anomenada el "tiple" o la "xicoteta", li segueixen les del mig, la "tercera" i la "mitjana", i al final, majestuosa, entra a voltejar la gran.

És ací on a Paiporta marcàvem la diferència. La campana gran, els dies que es voltejava, entrava a sonar la primera, per a marcar encara més solemnitat, i perquè se l'escoltara a ella sola, llançant el seu greu to a l'aire. Després, en els voltejos de segona classe per a les festes menors, s'utilitzava una o dos campanes només, sense la gran, en breus tocs.

Amb la campana més antiga de la torre (el "Ravajolet") es realitzava el toc de difunt d'Albats, és a dir, dels xiquets que morien abans de prendre la primera comunió. El so vibrant i agut de la campana voltejant ràpidament venia a recordar la repetició de la paraula "cel" (cel cel, cel cel, cel, cel), indicant-nos que l'ànima del xiquet o xiqueta aniria directament al cel i es convertiria en àngel. Este toc el realitzava un xiquet o xiqueta que pujava a la torre amb el campaner.

“ Moltes vegades els campaners arribaven a les seues torres i es trobaven que ja no eren necessaris perquè havien sigut substituïts per motors. ”

Uns altres tocs de mort que es realitzaven, i que són comuns en tota l'Horta, són els mig vols de les campanes, és a dir, que es movien pendularment sense arribar a voltejar. Des del coneixement de la defunció d'un veí fins a la celebració de les exèquies, es realitzava un mig vol de les campanes en cada toc d'oració, és a dir, al matí, al migdia i a la vesprada. Per a la celebració de les exèquies es realitzava un repic amb les dos campanes grans, la grossa i la mitjana. Un repic que començava amb dos colps de les dos campanes a l'uníson (dos trancs), una seqüència de campanades alternades (pim, pam, pim, pam) i acabant igual que al començament, amb 2 trancs. Per als hòmens es realitzava igual però amb 3 trancs; per a bisbes i arquebisbes es tocaven 9 trancs i per a la mort del papa, 52 trancs!

A més d'estos tocs, es realitzaven senyals com el toc de confessió, amb la campana gran repicant dos colps seguits i repetint la sèrie diverses vegades (pom-pom, pom-pom). I hi havia un senyal fins i tot per a la neteja del temple, que es donava amb la campana mitjana, la Maria, amb quatre o cinc colps seguits, i repetits algunes vegades.

substituïdes per altres de ferro, necessàries per al volteig automàtic. Aquestes expulsen les vibracions a la fàbrica de l'edifici i aporten matisos metàl·lics molt desagradables al so del bronze. Ací una raó més per la qual són necessàries i urgents les restauracions de campanes i campaners.

ELS NOSTRES SONS, LA NOSTRA MÚSICA, ELS NOSTRES TOCS

Però, quin ha sigut eixe codi de què tant hem parlat? Quins han sigut eixos tocs que ens diferenciaven, que només els tocàvem i escoltàvem nosaltres?

Durant alguns anys he anat configurant una documentació que ha servit per a poder completar la relació de melodies o tocs i com i quan realitzar-los. La millor documentació ha sigut l'oral: una entrevista realitzada a un dels últims campaners de Paiporta, Antonio Arenas. D'esta conversació vaig poder extraure un esquema general de com es feien sonar les campanes.

● Voltejant la campana. Fotografia de l'autor.

Per a les misses diàries s'utilitzava la campana gran repicada també, amb una sèrie d'uns 30-40 colps, un espai curt de temps i a continuació un, dos o tres colps segons el toc que fóra. I els dies de festa i diumenges s'avisava a missa amb un repic de la campana mitjana i la grossa, partint de colps alternats i arribant a tocar a l'uníson. Després, la campana gran marcava quin toc era, el primer, segon, tercer...

La vespra de les grans solemnitats, a poqueta nit, es realitzava el volteig de les campanes per a anunciar la festa. Segurament les campanes quedarien boca amunt per a tindre preparat el toc de l'alba de l'endemà, perquè es voltejava a l'alba i al migdia una altra vegada. Si hi havia processó s'anunciava amb els repicaments de missa de diumenge, i s'acompanyava amb voltejos de processó. Depenent de la categoria de la festa, es voltejava la campana grossa o no.

L'ús de la campana grossa de cada localitat suscitava l'interès de molts veïns i veïnes que s'acostaven a escoltar-la i vore-la moure's donant voltes a l'alt de la torre. En l'actualitat ja no: el seu ús s'ha ampliat tant, que el seu so s'ha desvalorat.

D'altra banda, i per a acabar, els tocs de les hores es realitzaven bàsicament amb colps de maça del "Ravajolet", que marcaven els quarts i amb la Santíssima Trinitat, que marcava les hores. És més, si el "Ravajolet" ha sobreviscut tants segles a Paiporta és, segurament, perquè el toc de les hores es mantenia durant els conflictes bèl·lics o perquè marcava els temps o torns de reg de l'horta, és a dir, tocs civils.

LA NECESSITAT DE LA RECUPERACIÓ

Donada la pèrdua del codi local, l'oblit dels tocs, l'aparent innecessària comunicació comunitària, la presència massi-

va de telèfons, aparells i noves tecnologies, etc, no trobem a faltar el paisatge sonor de campanes que ens envoltava i creava comunitat. No se sent una necessitat de recuperar un codi que ens va acompanyar durant segles, simplement perquè no l'hem conegut. Com que no el coneixem, no l'apreciem i com que no l'apreciem, no el defenem com a nostre.

Però tot un sistema de comunicació efectiu per a tot un poble és un tret d'identitat i d'unió, que hem de salvaguardar de l'oblit i del desinterés. Les campanes són nostres, de tots els paiportins i paiportines. Hem de sentir-les nostres. Van tocar, repicar i voltejar per i per als nostres avantpassats i nosaltres tenim l'obligació de valorar la tradició, mantindre-la, estimar-la... per a deixar-la d'herència als nostres fills.

Haviem de recuperar i hem recuperat afortunadament les instal·lacions tradicionals, els contrapesos o truges de fusta i un equip electrònic que respecta la forma de fer sonar les campanes. Però encara hem de recuperar el so, els tocs.

Amb la restauració recent, els nostres tocs propis no han sigut gravats en un ordinador a pesar de les possibilitats de la tecnologia, i es continuen reproduint tocs "estàndard" que es programen quan en una localitat no hi ha documentació pròpia. Açò suposa una pèrdua. Si entenem per restauració la recuperació de tots els valors patrimonials, no hem d'obviar el patrimoni immaterial que suposen els tocs de les nostres campanes. Els tocs estan documentats i la gravació en l'ordinador que gestiona les instal·lacions és ràpida i econòmica.

EL FUTUR DE LES NOSTRES CAMPANES I ELS NOSTRES TOCS

En estos moments l'estat de conservació de les campanes és excel·lent i la recuperació de tots els aspectes patrimonials passaria per la difusió i el coneixement de les nostres campanes i els seus tocs. Com podem gestionar esta difusió? Hi ha diverses formes, com la publicació de tríptics explicatius, la publicació en suport auditiu dels tocs característics gravats in situ, etc.

Però la millor difusió seria la creació d'un grup local de campaners que participara en les grans solemnitats fent sonar les campanes com antany, que foren els conservadors d'aquest patrimoni i que el transmeteren. Una altra forma eficaç seria una mostra dels tocs comptant amb grups de campaners ja existents en localitats dels voltants i que des d'eixe moment es generara un interès als paiportins; o inclús un curs d'introducció als tocs de campanes, explicant i practicant la tècnica dels repicaments i dels voltejos.

Si tot açò no es poguera aconseguir, encara queden altres possibilitats, com sol·licitar als esmentats grups de campaners en actiu que participaren durant les festes de Sant Roc, les de la Mare de Déu, les de Sant Jordi, en dies assenyalats, etc.

Concloem només reiterant la necessitat la recuperació total del nostre patrimoni campaner, que ha sigut un dels millors sistemes de comunicació entre les persones, i per tant mereix ser conegut, mantingut i disfrutat.

BEA JIMÉNEZ,

experta en noves tecnologies de la informació i una de les promotores de Paiporta TV.

«Sóc periodista perquè quan m'assabente d'una notícia primer la contraste, la investigue i quan sé perquè i cap a on va, aleshores la conte.»

La il·luminació nadalenca ja està present als carrers del poble la vesprada que Bea ens rep al seu pis de Paiporta. Després dels compliments inicials comencem a xarrar. Ens confessa que des de ben xicoteta volia ser periodista. Encara que posem en marxa la gravadora l'entrevista sembla més una conversa que un seguit de preguntes i respostes tradicional. Les paraules ixen a raig, sense esforç, amb una sensació de cordialitat i companyonia. Podríem haver estat hores parlant però el temps estableix sempre les seues limitacions. Repassem la seua vida professional; raonem de les xarxes socials i també sobre la importància de la informació local, una de les més menystingudes pels mass media però que funciona molt bé en els mitjans socials.

Pots explicar la diferència entre els mass media i els mitjans socials?

Sí, és molt senzilla, els mass media són els mitjans de comunicació tradicionals (premsa, ràdio, televisió) on una elit informativa transmet les notícies. Els mitjans socials, permeten transmetre informació sense tindre un grup mediàtic darrere. No es necessita res, qualsevol pot informar d'un fet i pot fer-ho a l'instant; n'hi ha prou amb una piulada per Twitter.

Són les xarxes socials?

Sí, són Twitter, Facebook, LinkedIn, Tuenti, etc. Tot és molt nou, acabem d'arribar-hi, i no sabem com evolucionarà. De moment permet manejar informació sense passar pels filtres tradicionals. Jo crec que els polítics encara no s'han adonat del seu potencial, com a mínim els d'ací.

És evident que veus futur en aquests mitjans.

Sí, és clar. És curiós com mitjans pensats originàriament per a compartir fotos i vídeos (per a dotorejar, vaja) han evolucionat i ara serveixen per a compartir idees polítiques i fins i tot arriben a convertir-se en motors de canvi. L'anomenada primavera àrab no s'explica sense la seua participació. Molts dels vídeos que veiem, i que no veuríem mai en mitjans tradicionals, ens arriben per aquesta via.

És una informació pròxima?

No necessàriament. S'ha de tindre en compte que ningú havia previst açò i que pot suposar una autèntica revolució social. Per primera vegada la gent pot informar-se sense els filtres que governs i empreses establien en l'accés a la informació. Ja no poden decidir què és notícia i què no, ni enfocar-la des del punt de vista que els convé.

Poden ser un perill aquests mitjans socials?

Per al poder, segur, perquè són de difícil control. Per als usuaris, són com la televisió, tot depèn de l'ús que se'n faça. Hi ha gent que hi està molt enganxada. Jo mateixa, potser per la meua professió, hi ha vegades que em descobrisc pensant que ja fa dos hores que no he entrat en Twitter!

I no tens ganes, de vegades, de desconnectar?

De no participar, de no sentir-me obligada a opinar, sí. Però de rebre informació, no. És com no beure aigua. La veritat és que en tinc certa dependència. Assumir que vivim en l'època digital, que ha transformat el món, exigeix uns certs peatges.

“L'alternativa a projectes com Paiporta TV és el BIM i que la gent no sàpiga què passa”

Tant ha canviat internet les nostres vides?

Ha passat en la fotografia, l'edició de vídeo o l'escriptura a màquina... Escriure en una pantalla on es pot esborrar, intercalar, posar negretes i cursives, etc. semblava cosa de ciència-ficció fa uns anys. Ara un jove "digital" no concep que fóra diferent. Si ha canviat, pregunteu? Als Estats Units l'índex de penetració d'internet és del 76% i a Espanya està vora el 60%. Tot és tan nou i canvia tan de pressa que ens ha agafat amb el pas canviat a la majoria. Per exemple, comprar un diari s'ha convertit ja en un acte romàntic i de principis.

Parlem ara de tu. Et diuen Bea Jiménez.

I tinc 35 anys. Visc a Paiporta des dels 4 anys. Els meus pares eren cordovesos, però com que mon pare era guàrdia civil canviaven de lloc molt sovint. Jo, concretament vaig nàixer a Albaida. Vaig arribar ací als quatre anys, vaig començar a anar al col·legi ací, primer a l'Horta i després a l'Ausiàs March. I a l'institut aní a Picanya. Volia anar a estudiar periodisme a Barcelona, però, per circumstàncies personals em vaig quedar ací i vaig estudiar en el CEU de Montcada, amb beques.

Quan comences a treballar?

Molt prompte. En segon de carrera ja feia, amb uns amics un programa de ràdio a Manises. En tenia moltes ganes. Era una apassionada absoluta de la ràdio i també m'agradava escriure. Més tard vaig col·laborar a Ràdio Espanya i després vaig treballar prou de temps en un diari comarcal que es deia *Nuestro pueblo siglo XXI*. Jo era la corresponsal a Paiporta. I vaig acabar sent la redactora en cap de l'edició del Camp de Túria. I també duia la informació local per al *Levante*.

Què feres després?

Al cap del temps em cridaren d'*Unimedia*, una agència de notícies de televisió. Mai abans havia fet televisió. Elaboràvem notícies de successos que veníem a diferents televisions, sobretot al programa *Gente* de TVE. Havíem de tindre molt bona informació per a arribar els primers.

Et va resultar dur fer successos?

No, si llevem el primer mort, que sempre t'impresiona, encara que després t'hi acostumes de seguida. Al principi treballava amb molt d'entusiasme. Jo reivindique la informació de successos, és el que sempre s'ha contat als pobles, i és normal que interesse. Però és molt fàcil caure en l'abús i pots perdre fàcilment la moralitat. Quasi te n'alegraves, quan hi havia una desgràcia, perquè tenies faena!

“ A un polític li interessa saber què en pensa la gent, per què el critiquen. Així analitzarà què està fent malament i rectificarà si cal. ”

Així, es traspassen sovint els límits ètics?

Sí, nosaltres ho fèiem sovint. Érem una agència que venia els seus reportatges i havíem d'oferir el que no deien els mitjans convencionals. Si li havíem de posar el micro a la mare que acabava de perdre un fill, li'l posàvem. Si sabéreu la quantitat de mares a les que he vist plorar! I alguns mitjans, algunes televisions nacionals, ens exigien que les víctimes ploraren, si no ploraven no ens el compraven.

I això per què?

Perquè està demostrat que si algú fa zàping i troba una persona plorant, deixa eixe canal, vol saber per què plora. És un sentiment molt humà. Al principi m'afectava

● Bea Jiménez entrevistant Marga Sanz per a Paiporta TV.

“ Jo reivindique la informació de successos, és el que sempre s'ha contat als pobles, i és normal que interesse. Però és molt fàcil caure en l'abús i pots perdre fàcilment la moralitat. ”

molt, poc a poc et vas acostumant, però, és dur. I també comproves que la persona que ahir et va dir que no feia declaracions hui està en un plató contant-ho tot perquè li han pagat. És un món horrible en alguns aspectes. I és cert el que suggeriu: cal anar amb compte amb els límits... I el cas és que els successos es poden presentar també d'una manera elegant. Jo ho practicava sovint.

Quan deixes els successos?

M'ho vaig deixar perquè era esgotador, no hi havia horaris i t'acaba afectant psicològicament. Tenia igual que fóra diumenge, les tres del matí o estigueres en una boda. Si hi havia un mort, t'ho deixaves tot i anaves on tocava. De fet vaig caure malalta. Vaig deixar el periodisme, vaig tindre un fill. I estava assumint que no tornaria a treballar perquè és una professió excitant però també molt ingrata.

Però sí que hi tornares?

Vaig treballar per a *Gestmusic*, d'auxiliar de producció. I mesos més tard, vaig presentar-me a una beca de Canal 9 i em van agafar. Hi vaig aprendre molt i vaig disfrutar també molt.

Quan sorgeix la idea de Paiporta TV?

En març de 2011 José Navarro em parla d'un projecte d'una televisió local a la carta. A mi em va semblar interessant encara que no sabia si comercialment podria funcionar. Es tractava de contar què passava al poble i contar-ho en imatges per internet. Era relativament barat.

Quines havien de ser les fonts de finançament?

La publicitat per una banda, i l'Ajuntament per l'altra, al qual li oferíem un servei sobre què passava al poble.

Com s'acostaven les eleccions ens reunírem amb tots els partits i els exposàrem el projecte. Havia de ser una televisió no partidista. L'alcalde es mostrà disposat i ens va preguntar què esperàvem de l'Ajuntament.

Què esperàveu?

Li vam oferir el servei per 20.000€ l'any, amb contracte públic, i amb la possibilitat de formar joves del poble. Al principi tot era dir que sí, que sí, però mai es va fer efectiu. I amb els mateixos diners que constava el nostre projecte contractaren una persona pròxima a l'alcalde per a dur el Facebook de l'Ajuntament. Llavors vam saber que no comptàvem amb nosaltres.

Així i tot, posàreu en marxa Paiporta TV?

Estiguérem un any pràcticament, però vam haver de deixar-ho perquè era molta faena i no guanyàvem res. Però es pot consultar la pàgina web on està penjat tot el que férem. És la crònica de tot el que va passar a Paiporta durant un any. Mireu, nosaltres teníem vídeos penjats amb més de 1.500 visites., que en un poble com Paiporta són moltes. Si tu poses publicitat en el *Levante*, per exemple, no tindràs tanta gent que la veja. Però a la gent li costa confiar en el mitjans locals i digitals.

Llàstima!

Sí perquè preteníem cobrir-ho tot i a més ho editàvem i ja podeu imaginar-vos la faenassa que suposava. A mi era un treball que m'agradava molt però el problema era que no en tréiem res i tots tenim el costum de menjar, vestir-nos i viure en una casa.

“Per primera vegada la gent pot informar-se sense els filtres que governs i empreses estableixen en l'accés a la informació.”

Caram, els comerciants!

Però no era únicament el comerç el sector que no va veure la importància d'aquesta faena. Plantejàrem a les falles gravar la cavalcada i les presentacions de l'any següent amb un pressupost ben ajustat i ens digueren que no. La gent pot arribar a demanar-te una còpia del reportatge i no voler pagar-te res!. Va ser molt dur perquè havíem posat molt de treball i molta il·lusió en el projecte.

- Comprar un diari s'ha convertit ja en un acte romàntic i de principis.

1.500 visites i ni les agrupacions socials ni les institucions van veure la utilitat del projecte?

Sense la col·laboració institucional un projecte així no pot tirar endavant i a Paiporta no ha sigut el cas. Tenim el cas contrari de Torrent on una empresa, *Bon Dia Comunicació*, que no és de l'espectre que governa a l'Ajuntament, du a terme un projecte com el nostre amb la subvenció del consistori. En aquell ajuntament saben que l'empresa no és massa condescendent amb el poder però publica informació del poble i això està bé. Compareu la postura de l'Ajuntament de Torrent amb el d'ací, que en comptes d'un projecte local com Paiporta TV, ha preferit contractar una persona que assessore l'alcalde i controle el Facebook de l'Ajuntament.

Quina és l'alternativa a un mitja com Paiporta TV, el BIM (Butlletí d'Informació Municipal)?

L'alternativa és el BIM i que la gent no sàpia què passa. En el cas dels plens, nosaltres resumíem un plenari de 6 hores en 10 minuts. Si això no es fa, els únics que s'enteren de què ha passat són els regidors de l'ajuntament. Mentre que si penges el resum en internet poden accedir-hi 200 o 300 persones fàcilment.

De qualsevol manera, penses que la informació local té futur en un món globalitzat i amb l'impacte que has descrit que tenen les xarxes socials?

El periodisme local és el més real que hi ha, el més pròxim. Paiporta és un poble i existeix la necessitat de saber què ocorre al poble. Abans es contava de viva veu però ara ja és molt difícil i cal que algú conte les notícies. I els ajuntaments haurien d'incentivar eixe periodisme local, i deixar-lo fora d'interessos partidistes. Posicionar-se en contra és demostrar que es té por a la crítica. És una postura poc intel·ligent perquè a un polític li interessa saber què en pensa la gent, per què el critiquen. Així analitzarà què està fent malament i rectificarà si cal.

Per a acabar, com definiríes el periodisme?

El periodisme és contrastar. Jo sóc periodista perquè quan m'assabente d'alguna cosa no la conte. Primer contraste, investigue i quan sé per què i cap a on va, aleshores la conte. Si no, seria ma mare, que només passa alguna cosa li la conta a la veïna.

ENTREVISTADORS: JOSEP FUSTER I ANTONI TORREÑO

Podeu seguir-la a www.beatrijaravadebo.blogspot.com, un bloc dedicat a temes paiportins.

El ravenell blanc

L'informe de 2012 del Banc de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana (<http://bdb.cma.gva.es>) sobre la Biodiversitat Municipal torna a situar Paiporta entre els municipis millor prospectats del País Valencià. El nostre terme manté la segona posició, només superada per Castellonet de la Conquesta (La Safor). Aquest indicador fa referència a la quantitat de citacions recopilades pel Banc de Dades per a les 286 espècies de flora i fauna que es coneixen al municipi. Aquesta situació destacada i l'increment respecte de les dades inicials, evidencien que les tasques de prospecció, necessàries per conèixer la riquesa del nostre patrimoni natural, estan actives, i també, que encara ens queda molta feina per fer.

De les espècies conegudes a Paiporta, 228 són plantes i 18 són fongs i líquens; només hi ha referències per a 40 espècies animals: 15 vertebrats (mamífers, aus, rèptils i amfibis) i 25 invertebrats (insectes, aràcnids i caragols); uns números irrisoris si tenim en compte que es coneixen prop de 9.500 espècies animals al País. Tant de bo poguérem comptar amb la participació d'investigadors per millorar el coneixement de la biodiversitat del nostre entorn. Malauradament, aquests territoris agrícoles, molt modificats per l'home, resulten poc atractius per a la recerca. Per aquesta raó, la implicació dels aficionats locals és imprescindible per a superar les omissions acadèmiques.

Afortunadament, la informació sobre la diversitat i la distribució de les plantes del terme sí és prou completa. La nostra flora no inclou elements significants, ni endemismes ni rareses autòctones. La majoria són plantes comunes, lligades als hàbitats antropitzats: camps de conreu, jardins, vores de camins, erms, descampats, etc. No obstant això, la seua condició de plantes corrents o novingudes des de terres llunyanes no és motiu per a menysprear-les o ignorar-les. Moltes pobladores dels nostres camps i cunetes són tan cridaneres, tan delicades o tan aromàtiques com altres utilitzades com ornamentals per les mateixes característiques. Altres tenen històries ben curioses del seu periple fins arribar a les nostres terres o estan associades amb un patrimoni cultural que parla d'usos tradicionals, de propietats curatives, de creences i dites populars, de protagonisme festiu o d'altres curiositats. Aquestes plantes, sovint unificades i rebutjades sota el nom de males herbes, atresoren tants elements d'interés que volem impulsar el seu coneixement i multiplicar la seua valoració.

Una planta que exemplifica aquests comentaris és el ravenell blanc, una de les més freqüents i abundants en tota l'Horta i en zones agrícoles més interiors. Les seua floració abasta tot l'any, però cap a mitjans de la tardor i novament abans d'acabar l'hivern, se sincronitza i esclata, cobrint camps sencers amb un mantell blanc molt crinader i omplint l'aire d'una flaire inconfusible a mel que activa els insectes pol·linitzadors. De fet, si aquesta floració massiva coincideix amb la d'algun fruiter, com l'ametller, pot minvar-ne el rendiment productiu, perquè els insectes són atrets per les flors del ravenell i no per les del fruiter. Aquest comportament és afavorit per una fecunditat elevada que nodreix de forma continuada un banc de llavors molt persistent, i per la seua capacitat d'adequar el seu cicle biològic a les condicions climàtiques: germina ràpidament amb les primeres pluges de la tardor i en poques setmanes, ja presenta flors i fruits.

NOM CIENTÍFIC

Diplotaxis eruroides

ALTRES NOMS POPULARS

Ravenissa blanca, caps blancs, cardet, citró, eruga silvestre, morritort, ruca.

A molts pobles l'anomenen simplement ravenell, però aquest nom també s'utilitza per referir-se a diverses espècies de la mateixa família, com l'apagallum (*Sisymbrio irio*), l'herba blanca (*Lobularia maritima*), les bosses de pastor (*Capsella bursa-pastoris*) o la ravenissa borda (*Rapistrum rugosum*). Totes aquestes plantes són molt comunes a l'Horta paiportina i anirem parlant-ne d'elles en fitxes posteriors.

DESCRIPCIÓ

El ravenell blanc és una planta herbàcia anual, erecta i més o menys pilosa. Presenta una roseta basal de fulles grans, peciolades i molt variables en la seua morfologia, però sempre amb lòbuls profunds i molt irregulars; pel contrari, les situades sobre la tija són dentades o quasi senceres i estan abraçades a la tija. Les flors apareixen agrupades en raïms terminals i mostren les característiques típiques que permeten reconèixer amb facilitat els membres d'aquesta família de les Crucíferes o Brassicàcies: tenen 4 pètals blancs disposats en creu i 6 estams, 2 d'ells més curts. El fruit és allargat (síliqua), amb dos valves que se separen des de la base per a fer possible la dispersió de les llavors madures.

DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Espècie mediterrània, àmpliament distribuïda per la major part de la Península Ibèrica, però resulta molt rara en les muntanyes cantàbriques i als Pirineus. És una planta molt freqüent per tot el País Valencià, des de les àrees càlides litorals fins al cultius cerealístics de les zones interiors de muntanya, que no superen el 1.200 metres d'altitud.

ES CRIA

El ravenell blanc té una elevada plasticitat ecològica que li permet colonitzar —i fins i tot dominar completament— les comunitats herbàcies dels camps de secà i de regadiu i de qualsevol indret més o menys alterat per l'activitat humana: des d'erms, descampats, solars, abocadors, fins a jardins urbans, i escocells. Apareix ocasionalment en les clarianes de brolles i matollars, en llocs rics en compostos nitrogenats.

USOS I VIRTUTS

No és una planta molt valorada en el costumari popular. S'ha utilitzat com a herba farratgera per als animals domèstics (conills, ovelles, cabres, gallines). Les fulles ben tendres de la roseta basal es poden menjar en amanida o bullides amb altres herbes, però sembla que l'aprofitament humà s'ha restringit als períodes de forta mancança d'aliments, com fou el cas de la postguerra. Actualment, el criadors de pardalets de gàbia (canaris, cadernereres, verderols,...) cullen les tiges granades de fruits i llavors. Gent que m'he trobat pels voltants, m'ha comentat que els agrada moltíssim i, quan en mengen, les aus estan més actives, vigoroses i més cantadores, per això solen donar-los en a l'època de cria.

SIMÓN FOS MARTÍN

REIVINDICACIÓ DE L'OFF

Fa alguns mesos llegia la correspondència que Enric Valor enviava a la seua família mentre aquell passava temporades per les muntanyes i pobles de l'Alcoià arplegant rondalles. En les cartes es preguntava on estarien els seus, si al mas pairal dels Valor, a Planisses; si a València atenent el negoci del germà... L'escriptor confiava que, al final, al cap d'una o de dues setmanes, la seua cal·ligrafia nerviosa en el valencià que tant dignificà arribaria a mans dels destinataris; i aleshores ells sabrien que Enric necessitava calcetins gruixuts i farien per enviar-li'ls allà on estava. Tot era qüestió de temps.

En contrast pur, ahir, una neboda meua enviava un missatge *whatsapp* al seu amic amb ortografia endimoniada: «on stas?» «a ksa» responia aquell a l'instant. -*kdm?* -insistia ella amb els dits apressats. «Sí, ja prlm...». Immediats. Constants. Insistents. Permanentment connectats. Ràpids... Independents? No n'estic tan segur.

● Fotografia de Francesc Alegre.

He de confessar que em desborda aquest canvi tan substancial de l'intercanvi informatiu. La incertesa aquella dels calcetins d'Enric Valor és definitivament perduda en els nostres estàndards de vida, però aquest ara i ací continu i indefugible sobrepassa molts dels meus límits. Em desagrada profundament sentir que sona un mòbil en una reunió, en una conferència, en un recital... Em molesta sopar amb qui siga i que, alineat als coberts, hi haja l'aparell telefònic com a convidat de pedra; i encara més que aquest convidat aliè tinga patent de cors per a interrompre la conversa en qualsevol moment, via *twit*, *whatsapp*, sms, "perduda" o telefonada clàssica.

Que conste que un servidor va adaptant els seus límits. Recorde que la primera vegada que vaig topetar pels carrers de València amb algú que utilitzava un telèfon mòbil, d'entrada vaig pensar en un orat que parlava sol; després m'adoní del cas i vaig amollar un "Això serà precís, senyor?" Avui ja veig quotidià estar rodejat -al metro, esperant tanda en el supermercat, en la consulta del metge, a la barra dels bars- de persones que mantenen conversacions privades a tot volum i amb tot d'absents. He assumit

“Seguisc desconnectat quan em perd per una senda de muntanya i en faig el cim o en recórrec la vall acompanyat per la música de l'aigua.”

que, quan circulem per espais urbans, hem d'estar immersos en una gàbia de sorolls informatius tant si volem com si no. M'adapte, doncs. També he canviat les cartes manuscrites pel correu electrònic; i consulte diàriament dos o tres periòdics digitals. I tan content!

No obstant això, l'assumpte em ve a contrapèl. Sóc un urbanita de la subespècie "carrossa" i m'acare a les aclamades TIC amb una ganyota resignada. De moment conserve, a més a més, murs de contenció molt saludables. El mòbil de la meua propietat sovint és apagat; el facebook associat a la meua persona es mor d'avorriment. Quan vull, estic literalment desconnectat. Passa freqüentment en el temps lliure; en el curs d'una faena delicada com ara llegir, escriure, pintar, passejar, conversar, pedalejar; quan faig classes, quan rep classes i quan escolte

persones, música, poesia o teatre. Seguisc desconnectat quan em perd per una senda de muntanya i en faig el cim o en recórrec la vall acompanyat per la música de l'aigua.

-Ie, nano, que t'he deixat avisos al facebook! On et claves? Ie, nano, per a què tens mòbil si el tens apagat? Encén-lo! Quan arribes, fes-me una perduda... Doncs no. Si no vull, no. Reivindique encara els espais i els moments de desconnexió. Sense el rellotge (com la revista), sense el mòbil, sense els GPS, sense el segur wikiloc i sense els satèl·lits vigilants. OFF.

ANTONI TORREÑO

ANTOLÒGICA DE MESSA: UNA EXPOSICIÓ QUE RECORREGUÉ L'ART PLÀSTIC DEL SEGLE XX

Museu de la Rajoleria, Paiporta. Novembre de 2012

L'associació Cultural El Barranc Paiporta seguim apostant per l'art i per quart any consecutiu, a la tardor, organitzem una activitat relacionada amb les arts plàstiques.

Aquest any, al museu de la Rajoleria des del 16 al 30 de novembre de 2012 hem muntat una exposició antològica de l'obra del pintor Messa, d'Albaida, i hem editat una serigrafia per a socis i simpatitzant del Barranc, a partir d'un oli del pintor. Messa, un dels pintors valencians que més va explorar l'art i la creació al llarg del XX, s'afegeix així a la nostra difusió de l'art.

● Un moment de la presentació.

En aquesta ocasió, ha estat especialment productiva la col·laboració amb el museu de la Rajoleria, que ha aprofitat l'exposició de Messa per a la realització d'un taller sobre el cubisme adreçat als escolars de Paiporta. Més de mil xiquets i xiquetes d'Educació Infantil i Primària han anat passant pel museu a conèixer diferents moviments artístics contemporanis a través d'una exposició de pintura i d'un taller. I enguany, ha través de l'obra del pintor d'Albaida.

● Raquel Sanz, encarregada del museu, explicant l'exposició als escolars paiportins. Foto del fons municipal.

La mostra antològica de Messa ha servit de model als escolars per a entendre que la trajectòria dels pintors transcorre normalment per diferents moviments artístics. Si d'alguna cosa podem estar tots d'acord, els que mirem la seua obra, és que Messa ha caminat, ha pintat i ha escorcollat per molts camps. Precisament la característica més important de la seua producció és la recerca d'originalitat i el desencasellament de la seua pintura... Messa va ser un inconformista vital, i aquest inconformisme ha quedat palès en la seua obra variada i múltiple; molt ben representada en l'exposició.

Si voleu la serigrafia de l'autor, poseu-vos en contacte amb l'associació.

Podeu consultar més informació de Messa a la pàgina web: www.messa.es.

Messa. (Francesc Sempere Fernández de Mesa)

Nascut a Albaida (València) en 1915.

Conegut amb el nom artístic de *Messa*. Es formà a la postguerra en contacte amb Segrelles i Monjalés. L'any 1956 es traslladà a Catalunya i conreà l'informalisme. Participà en els Salons de Maig i en els premis de dibuix Joan Miró, i fou membre fundador del grup Cinquena Forma (1964). Evolucionà de l'abstracció al realisme crític amb la incorporació d'objectes als quadres, una tendència coneguda com a *Nova Figuració*, coincidint amb el retorn a Albaida (1968). Entre els anys setanta i els vuitanta realitzà decoracions murals i entorns, com el de la seua pròpia casa, que es conserva intacte, i conreà el que ell anomenava *Art Gandul*, una síntesi de *ready made*, *pop-art*, art efímer, art pobre i metamorfosis eròtiques.

Enciclopèdia Catalana

Programació de l'associació

CALENDARI D'ACTIVITATS (Febrer – Juny de 2013)

Dissabte, 23 de febrer

Excursió a Novelda, tot visitant les cases modernistes de la ciutat, un celler de vins i alguns altres racons entranyables d'aquesta comarca del Vinalopó...

22 de febrer

El llenguatge de les campanes. Una exposició a càrrec d'Eliseu Martínez Roig, campaner i col·laborador de *Sense el rellotge*. Aprofitarem per a presentar el núm. 9 de la revista: Es fa saber a Paiporta... . 20'30 Sala petita de l'Auditori de Paiporta

3 de març

Toc de campanes de quaresma en directe, dins de la sala de les campanes del Micalet de València. A càrrec del Gremi de campaners de la catedral de València.

9 de març

Calçotada tradicional a l'àrea recreativa del poliesportiu municipal

14 d'abril

Excursió a Algemés, bressol de la *Muixeranga*, declarada per la UNESCO Patrimoni immaterial de la humanitat.

3 de maig

Gran Actuació de música, teatre o dansa a la sala gran de l'Auditori.

25-26 de maig

Viatge al Sabinar de Puebla de San Miguel. Un cap de setmana dels amics de El barranc, al poble més recondit del Racó d'Ademús, a tocar del sostre muntanyenc del País Valencià, a la serra de Javalambre.

1 de juny

Excursió a la muntanya de Cullera. Mar, muntanya i paisatges d'arròs, d'aigua i muntanyes, als quatre punts cardinals.

Per a més informació o inscripció en les activitats, visita la nostra web www.elbarranc.net
...i posa't en contacte amb nosaltres a elbarranc@elbarranc.net

Dipòsit legal: V-4393-2010

Disseny i maquetació revista: dissenyarthika@gmail.com

Regino Mas, s/n. (Cantoner)
46200 PAIPORTA (València)
Tel. 96 397 42 08 • Fax 96 397 25 57
itres@intertres.onored.com

Carrera del Riu, 290
46012 PINEDO (València)
Tel. i Fax: 96 324 86 60

impressió offset
impressió digital
fotocòpies color & B/N
disseny gràfic
publicitat
carteleria gran format
reclams publicitaris
fotografia digital
lones impreses
vinil de retall

Som

una entitat Valenciana

**30 anys al servici
de la societat Valenciana.**

 **caixa
popular**

C/ Mestre Palau, 23 Tel. 96 397 63 22 PAIPORTA